

Remissvar avseende Socialstyrelsens förslag till föreskrifter och allmänna råd med anledning av att yrkestiteln undersköterska blir reglerad

Om Vårdföretagarna

Vårdföretagarna är en arbetsgivar- och branschorganisation för privat och idéburen vård och omsorg. Föreningen har cirka 2000 medlemmar med tillsammans drygt 100 000 årsanställda. Vårdföretagarnas medlemmar uppbär kollektivavtal och är verksamma över hela landet.

Vårdföretagarna arbetar med kompetensförsörjningsfrågor i äldreomsorgen på flera olika sätt, bland annat inom vår samverkan med fackförbundet Kommunal och inom Vård- och omsorgscollege, en certifierad samverkan mellan arbetsgivare, fackliga organisationer och utbildningsaktörer som bland annat syftar till att höja kvaliteten på yrkesutbildningar.

Vårdföretagarna har beretts tillfälle att inkomma med remissvar på det förnyade författningsförslaget Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om skyddad yrkestitel för undersköterskor och vill med anledning av det anföra följande.

Vårdföretagarna tillstyrker förändringarna i remissen

Under hösten 2022 remitterade Socialstyrelsen förslag till föreskrifter och allmänna råd med anledning av att yrkestiteln undersköterska blir reglerad den 1 juli 2023. Utifrån remissvaren föreslår myndigheten nu i huvudsak följande förändringar:

- Att personer som påbörjat sin utbildning från och med den 1 juli 2023 ska omfattas av ett krav på godkända betyg som motsvarar nivån i det nationella yrkespaketet undersköterska på komvux
- Att sjuksköterskeexamen eller en äldre legitimationsgrundande utbildning till sjuksköterska ska kunna ligga till grund för ett bevis om skyddad yrkestitel som undersköterska

Socialstyrelsen föreslår också vissa förtydliganden:

- Att det blir tydligare att det går att få ett bevis om skyddad yrkestitel med en kombination av olika utbildningar utan gymnasiepoäng som grund.
- Att den femårsperiod inom vilken arbetslivserfarenhet får beaktas enligt 9 § även kan innefatta tid efter ansökan men före prövning av rätten till bevis om skyddad yrkestitel.

Vårdföretagarna tillstyrker de förändringar som gjorts i remissen. Våra huvudsakliga invändningar i vårt första remissvar har till stor del tillgodosetts. Vi vill dock fortsatt framhålla behovet av en övergångsreglering.

Behovet av en övergångsreglering

En skyddad yrkestitel kommer att kunna sökas först i samband med att reglerna träder i kraft den 1 juli 2023. Troligen kommer då en stor grupp omsorgsmedarbetare att göra en ansökan, vilket medför att väntetiden till beslut kan bli lång. Undersköterskor som inte

omfattas av lagens övergångsregler kommer under tiden som ansökan behandlas att behöva arbeta med en annan titel, såsom vårdbiträde. Det gäller personer som nyligen gått färdigt utbildningen eller som har en äldre utbildning, men som inte har en fast anställning när reformen träder i kraft.

För privata utförare inom äldreomsorgen har kommunen ofta i avtalet ställt krav på hur stor andel undersköterskor som ska finnas i verksamheten. Regleringen kan innebära att utföraren vid ikraftträdandet inte längre uppfyller avtalet då en del av personalen måste betraktas som vårdbiträden, detta trots att förutsättningarna för en skyddad yrkestitel föreligger. Samtidigt träder också nya bestämmelser om en fast omsorgskontakt i hemtjänsten i kraft. Enligt dessa bestämmelser ska den fasta omsorgskontakten vara undersköterska, vilket ökar behovet av undersköterskor samtidigt som tillgången alltså minskar.

Vårdföretagarna anser att det därför behövs en övergångsreglering för denna grupp för att mildra de kompetensförsörjningsproblem som kan uppstå. Förslagsvis skulle den som ansökt om en skyddad yrkestitel och är nyutexaminerad från en vård- och omsorgsutbildning eller visstidsanställd med titeln undersköterska, fortsatt kunna kalla sig undersköterska fram till dess att ansökan är behandlad. På så sätt drabbas varken enskilda eller verksamheter av handläggningsprocessens utformning eller eventuella fördröjning.

Med vänlig hälsning

Antje Dederling, Förbundsdirektör Vårdföretagarna

Anna Bergendal, näringspolitisk expert